

Z A P I S N I K
sa XXVII sjednice sjednice Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju
i prostorno planiranje Skupštine Crne Gore 26. saziva, održane 05. jula 2018. godine

Sjednica je počela u 12:15 časova.

Predsjedavao je prof. dr Petar Ivanović, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali poslanici/e, članovi/ce Odbora: dr Predrag Sekulić, Marija Čatović, Ana Nikolić, Mirsad Murić, mr Sanja Pavićević.

Sjednici nije prisustvovao poslanik Genci Nimanbegu, član Odbora.

Sjednici je, u skladu sa članom 65 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore prisustvovao poslanik Nedžad Drešević, umjesto odsutnog poslanika Genci Nimanbegua.

Pored članova Odbora, u svojstvu predstavnika predlagača sjednici su prisustvovali: Pavle Radulović, ministar održivog razvoja i turizma, Dragana Čenić, generalna direktorica Direktorata za planiranje prostora u Ministarstvu održivog razvoja i turizma i Svetlana Jovanović, obrađivač Prostornog plana posebne namjene Nacionalnog parka „Prokletije“ i Prostornog plana posebne namjene za obalno područje.

Sjednici su, u skladu sa članom 55 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore prisustvovali poslanica Jovanka Laličić i poslanik Momčilo Martinović.

Rad sjednice pratili su mediji.

Pošto je konstatovano da postoji kvorum za rad i punovažno odlučivanje, za sjednicu je utvrđen sljedeći

DNEVNI RED:

1. Predlog odluke o donošenju Prostornog plana posebne namjene Nacionalnog parka „Prokletije“;
2. Predlog odluke o donošenju Prostornog plana posebne namjene za Obalno područje Crne Gore;
3. Tekuća pitanja.

1. Prva tačka dnevnog reda – **Predlog odluke o donošenju Prostornog plana posebne namjene Nacionalnog parka „Prokletije“**

Predsjednik Odbora, prof. dr Petar Ivanović podsjetio je članove Odbora da je Vlada Crne Gore na sjednici od 14. juna 2018. godine utvrdila Predlog odluke o donošenju Prostornog plana posebne namjene Nacionalnog parka „Prokletije“. Vlada je predložila Skupštini da u skladu sa članom 151 Poslovnika Skupštine Crne Gore donese Odluku po skraćenom postupku iz razloga koji su sadržani u obrazloženju Predloga odluke. Za predstavnike Vlade koji će učestvovati u radu Skupštine i njenih radnih tijela, prilikom razmatranja Predloga odluke, određeni su Pavle Radulović, ministar održivog razvoja i turizma i Dragana Čenić, generalna direktorica Direktorata za planiranje prostora u Ministarstvu održivog razvoja i turizma. Skupštini je preporučeno da prilikom razmatranja Predloga odluke pozove gđu Svetlanu Jovanović, obrađivača planskog dokumenta.

Predstavnik predlagača, ministar održivog razvoja i turizma, **Pavle Radulović** u svom uvodnom izlaganju kazao je da Nacionalni park „Prokletije“ obuhvata djelove teritorija opštine Plav i Gusinje, površine 16.000 ha. Podsjetio je da su granice parka utvrđene Zakonom o nacionalnim parkovima. Upoznao je da se radi o jedinstvenom prostoru, koji je Zakonom proglašen za nacionalni park 2009. godine, te da se za ovaj prostor po prvi put radi Prostorni plan, što je zakonska obaveza. Istakao je da sam status nacionalnog parka upućuje na to da se radi o prostoru od posebnog značaja i naglašenog interesovanja od strane lokalnih zajednica. S tim u vezi, Planom se obezbjeđuje stvaranje uslova za zaštitu, uređenje i korišćenje područja Prokletija na principima održivog razvoja, a naročito za zaštitu i očuvanje prirodnih dobara od izuzetnog nacionalnog značaja. Upoznao je da je planski koncept organizacije, uređenja, izgradnje i korišćenja prostora nazvan „Štitimo i razvijamo“ prema kome se predviđa intenzivniji razvoj područja Nacionalnog parka uz poštovanje režima zaštite prostora. Kazao je da su ključne postavke koncepta organizacije i razvoja NP „Prokletije“: zaštita prirodnih vrijednosti, kulturnog predjela i graditeljske baštine Nacionalnog parka; unaprjeđenje i specijalizacija turističke ponude za cjelogodišnje korišćenje potencijala Nacionalnog parka (boravak, kulturne i sportske aktivnosti, izleti); razvoj turističke ponude u Nacionalnom parku; poboljšanje strukture šumskog fonda, kroz biološku rekonstrukciju autohtonih vrsta i vraćanje autentičnog ambijenta; unaprjeđenje poljoprivrede kroz razvoj stočarstva i proizvodnja tipičnih prerađevina od mlijeka i mesa te podrška aktiviranju katuna u Nacionalnom parku, poboljšanju funkcionalnih veza sa okruženjem i poboljšanje infrastrukturne opremljenosti Nacionalnog parka. U skladu sa ključnim postavkama, Planom za Nacionalni park „Prokletije“ se daju koncepti razvoja: turizma, saobraćaja, elektroenergetske, hidrotehničke i telekomunikacione infrastrukture i koncept zaštite prirodnih i kulturnih vrijednosti prostora. Po njegovim riječima, ključ turističkog proizvoda Nacionalnog parka „Prokletije“ jeste očuvanje prirodne i kulturne baštine. Pored toga, s obzirom da je ukazivano na preveliko korišćenju prostora za turistički razvoj, važno je pomenuti da je turistička ponuda usmjerena na odabrane lokacije za smještaj i prateće sadržaje. Pomenio je da je neophodan preduslov razvoja i razvoj infrastrukture čime će se obezbijediti dostupnost, vodosnabdijevanje, elektro i telekomunikaciona dostupnost, kao i komunalna opremljenost Nacionalnog parka. Takođe, Planom se predviđa revitalizacija katuna na prioritetnim područjima u okolini Hridskog jezera, Bogićevice, Treskavice i Košutice. Na kraju, istakao je da ostvarivanjem planskog koncepta, područje Nacionalnog parka može da postane izuzetno atraktivna turistička destinacija u sjeveroistočnom dijelu Crne Gore, koja može privući posjetioce iz raznih krajeva.

Poslanik, **dr Predrag Sekulić** kazao je da se kasni sa donošenjem Prostornog plana jer je od donošenja Odluke o izradi PPPN za Nacionalni park do njegove izrade prošlo nekoliko godina. Istakao je važnost njegovog usvajanja vjerujući da će, zajedničkim naporima, uz podršku nadležnih organa, mještani prepoznati područje Nacionalnog parka kao mogućnost razvoja sopstvenog biznisa, čime će ovo područje postati interesantna turistička destinacija.

Poslanik **Mirsad Murić**, istakao je važnost ispunjavanja visokih ekoloških standarda za izgradnju objekata na području koje je proglašeno Nacionalnim parkom i izrazio zabrinutost oko izgradnje malih hidroelektrana, koje bi mogle poremetiti ekosistem rijeka ili rječica i time narušiti biodiverzitet Nacionalnog parka.

Predsjednik Odbora, prof. dr Petar Ivanović ukazao da je u tekstu Prostornog plana posebne namjene Nacionalnog parka „Prokletije“ napravljen jedan broj tehničkih i gramatičkih grešaka koje treba otkloniti. Takođe, naveo je da su identifikovane greške koje prevazilaze granice tehničke prirode, čime se stvara potreba za amandmanskim djelovanjem. S tim u vezi, predložio je da Sekretarijat Odbora, do naredne sjednice, identifikuje greške i pripremi Predlog amandmana koji će imati za cilj da poboljšaju kvalitet

teksta. Na predlog predsjednika, Odbor je ovlastio Sekretarijat Odbora da identifikovane tehničke i gramatičke greške, usaglasi ih sa predlažaćem Odluke i označene u tekstu dostavi Odboru, prije sjednice na upoznavanje. Ministar Pavle Radulović se saglasio sa datim ovlašćenjem Sekretarijatu Odbora.

Poslanik **Nedžad Drešević**, ukazao je na dosadašnje i moguće buduće probleme vezane za izgradnju malih hidroelektrana na području Nacionalnog parka i pokazao ličnu sumnju za opravdanost njihove izgradnje.

Predsjednik Odbora prof. dr Petar Ivanović, kazao je da Predlog odluka predstavlja osnov za donošenje pojedinačnih odluka kojima moraju prethoditi detaljne studije. Istakao je da u Predlogu plana ne vidi ništa što bi moglo da ugrozi funkcionisanje Nacionalnog parka. U prilog tome, naveo je dva primjera. Jedan se odnosi na nacionalne parkova u Sjedinjenim američkim državama, gdje postoje energetske objekti koji stvaraju energiju potrebnu za ono što se u tim nacionalnim parkovima nudi. Drugi primjer odnosi na lično iskustvo, kada je kao ministar poljoprivrede i ruralnog razvoja, često obilazio imanja i imao priliku da se upozna sa slučajevima gdje su ljudi, koji su imali stare vodenice, sami podnosili zahtjev kako bi vodu koja je dolazila do njih, iskoristili za pravljenje male elektrane.

Ministar održivog razvoja i turizma, **Pavle Radulović** kazao je da Plan samo otvara mogućnost za projektovanje uz najstrožije propisane standarde. Koncept male hidroelektrane je široko prihvaćen, ima višestruki značaj za krajeve gdje se gradi. Problem u Crnoj Gori, po njegovim riječima, jeste iskrivljena slika značaja izgradnje hidroelektrane iz razloga što se njihova izgradnja vezuje samo za proizvodnju struje i ostvarivanje profita. Naprotiv, one se prevashodno grade u cilju stabilizacije sistema, izgradnje sistema za navodnjavanje, izgradnje ribnjaka, podsticanja zapošljavanja i najčešće se grade u tradicionalnom stilu.

Svetlana Jovanović ističe da je izgradnja malih hidroelektrana strateška stvar. To podrazumijeva da, u koliko se krene u razmatranje bilo kog vodotoka za izgradnju hidroelektrane, Plan upućuje na smjernice, što podrazumijeva dodatne analize, dodatne procjene uticaja gdje se ne smije ugroziti životna sredina i donosi se konačna odluka o izgradnji. U prilog tome govori činjenica da Plan naglašava zaštitu slivnog područja, vodoizvorišta i da su male hidroelektrane moguće tamo gdje se ničim ne smije ugroziti kako slivno područje, tako niti jedan segment životne sredine, posebno ne u prvoj i drugoj zoni zaštite koje su vrlo restriktivno određene Zakonom o zaštiti prirode.

Predsjednik Odbora, prof. dr Petar Ivanović kazao je da, kada se govori o hidroelektranama, ne govori se o modelu hidroelektrana za tržište, već su u pitanju MHE namijenjene za lokalnu potrošnju. Naveo je primjer da je nekada lakše postaviti solarne panele na imanju nego dovesti struju i uspostaviti napajanje. Naglasio je da Predlog plana dozvoljava ovakve mogućnosti, ali da se ne bavi konačnim rješenjima.

Odbor je ocijenio da je potrebno odgoditi izjašnjavanje po ovoj tački dnevnog reda za narednu sjednicu.

2. Druga tačka dnevnog reda - Predlog odluke o donošenju Prostornog plana posebne namjene za Obalno područje Crne Gore;

Ministar održivog razvoja i turizma, **Pavle Radulović** dao je uvodno obrazloženje o Predlogu odluke o donošenju Prostornog plana posebne namjene za obalno područje Crne Gore. Naveo je da se radi o dokumentu kojim se integralno sagledavaju potencijali i kapaciteti obalnog područja i koji ima za cilj da, poštujući međunarodne konvencije i standarde, definiše uređenje obalnog područja. Kao posebno važno ističe da je ovim dokumentom planirana izgradnja obalnog područja smanjena sa 15,5% na 9,1%

Poslanica **Marija Ćatović** pohvalila je stručni tim koji je učestvovao u izradi Plana. Smatra da će se donošenjem Prostornog plana spriječiti svaki pokušaj narušavanja obalnog područja. Postavila je pitanje koje se odnosi na definisanje granica morskog dobra budući da stupanjem na snagu ovog Plana prestaje da važi Plan posebne namjene za morsko dobro. Ukazala je na jedan dugogodišnji problem u katastru oko pogrešne namjene pojedinih područja. Kad je ova oblast u pitanju, navela je primjer zemalja članica Evropske unije, gdje su po strožim uslovima definisani uslovi i način gradnje i vjeruje da će se to iskustvo prenijeti na područje Bokokotorskog zaliva, posebno Kotorsko – Risanskog zaliva koji je pod zaštitom UNESCO-a.

Predsjednik Odbora, prof. dr Petar Ivanović, podsjetio je da shodno članu 55 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, sjednici prisustvuju poslanica Jovanka Laličić i poslanik Momčilo Martinović, koji imaju pravo na učešće u raspravi, bez prava odlučivanja.

Poslanica **Jovanka Laličić** u svom obraćanju postavila je pitanje odnosa Prostornog plana posebne namjene za obalno područje u odnosu na Prostorni plan opštine Tivat, Prostorni plan posebne namjene za morsko dobro, državne studije lokacije, urbanističke projekte i detaljne urbanističke planove. Pohvalila je dio koji se odnosi na sprječavanje gradnje u prvih 100 m od mora uz pitanje da se nije zakasnilo za pojedina područja ako se ima u vidu velika izgrađenost primorskog regiona, pa i opštine Tivat. Navela je problem zakupa plaža i kupališta od strane hotelijera gdje građanima nije dozvoljeno kupanje. S tim u vezi, postavila je pitanje da li Plan prepoznaje ovaj problem i ako prepoznaje na koji način će osigurati građanima i turistima pristup plažama. Takođe, pokazala je interesovanje za tačno određivanje lokacije mosta preko zaliva i planiranog gasovoda prema Boki.

Ministar održivog razvoja i turizma, **Pavle Radulović**, odgovarajući na pitanja, istakao je da se Prostorni plan ne bavi granicama, da su granice u skladu sa katastrom nepokretnosti Uprave za nekretnine i da su definisane Zakonom o morskome dobru. Dodaje da, granice nemaju nikakvog uticaja na planiranje prostora već samo na dio koji se odnosi na imovinu. Na pitanje odnosa Prostornog plana posebne namjene za obalno područja sa ostalim planovima, kazao je da njegovim usvajanjem jedino prestaje da važi Plan o morskome dobru. Za sve ostale planove nižeg reda, Prostorni plan daje smjernice, do usvajanja plana generalne regulacije. Kada je u pitanju lokacija za izgradnju mosta preko zaliva i gasovoda prema Boki, ističe da se radi o važnim infrastrukturnim elementima ovog plana. Radi se o prelazu preko zaliva koji ima svoju trasu i alternativu. Pojasnio je da će o izboru odlučiti struka na osnovu svih parametara. Istakao je da je Planom napravljen vrlo hrabar iskorak koji se odnosi na zabranu gradnje u prvih 100 m od mora i zabranu stanogradnje u tom području koje će biti opredijeljeno za bavljenje turizmom. S tim u vezi, mišljenja je da se nije zakasnilo sa restriktivnim mjerama, već da je na ovaj način napravljen civilizacijski iskorak koji ima namjeru da sve ono što je devastirano vrati u prvobitan estetski i funkcionalan položaj. Na pitanje pristupa plažama, ističe da su Ugovorom o morskome dobru svi zakupci plaža dužni da polovinu plaže drže slobodno. Dodaje da je drugačija politika hotelskih plaža, koje investitoru, koji su uložio značajan dio sredstava u izgradnju hotela, dozvoljava naplatu pristupa plažama i kupalištima.

Poslanik **Mirsad Murić**, ukazao je na visoke temperature koje su karakteristične za crnogorsko primorje i sa aspekta životne sredine postavio je pitanje da li Prostorni plan predviđa zaštitu od požara, posebno u nepristupačnim predjelima.

Ministar održivog razvoja i turizma, **Pavle Radulović** kazao je da Prostorni plan prepoznaje način zaštite od požara. Pored toga, u Planu postoji posebno poglavlje koje je posvećeno tretmanu bespravnik objekata i sanaciji opožarenih (devastiranih) naselja.

Predsjednik Odbora, prof. dr Petar Ivanović, sugerisao je da se posebna pažnja obrati na dio koji se odnosi na luku prvog iskrcaja čija je infrastruktura drugačija u odnosu na ribarsku luku. Podsjetio je da je država Crna Gora u okviru pregovaračkog poglavlja 13 – Ribarstvo, preuzela obavezu da otvori dvije luke prvog iskrcaja. Takođe, skrenuo je pažnju na usklađivanje planova višeg i nižeg reda. Predložio je da Sekretarijat Odbora, do naredne sjednice, identifikuje greške i pripremi Predlog amandmana koji će imati za cilj da poboljšaju kvalitet teksta. Na predlog predsjednika, Odbor je ovlastio Sekretarijat Odbora da identifikovane tehničke i gramatičke greške, usaglasi ih sa predlagačem Odluke i označene u tekstu dostavi Odboru prije sjednice na upoznavanje. Ministar Pavle Radulović se saglasio sa datim ovlaštenjem Sekretarijatu Odbora.

Odbor je ocijenio da je potrebno odgoditi izjašnjavanje po ovoj tački dnevnog reda za narednu sjednicu.

3. Treća tačka dnevnog reda – Tekuća pitanja

Predsjednik Odbora, prof. dr Petar Ivanović, upoznao je Odbor da je Savjet za građansku kontrolu rada policije dostavio Odboru na upoznavanje Zaključak Savjeta. Predsjednik je upoznao i sa pozivom NVO MANS za učešće na Regionalnoj konferenciji o malim hidroelektranama-Evropski standardi i praksa u Crnoj Gori, Srbiji i Bosni i Hercegovini. Odbor je ocijenio da se ne može odazvati pozivu na konferenciju iz razloga što se istog dana održavanja Sjednice Skupštine Crne Gore.

Sjednica je zaključena u 13.30 časova.

SEKRETARKA ODBORA

mr Milena Kapa

PREDSJEDNIK ODBORA

prof. dr Petar Ivanović